

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (Α.Σ.Π.Ε.)

SUPREME CONFEDERATION OF MULTI – CHILD PARENTS OF GREECE

Αντιμετώπιση του φαινομένου της χαμηλής γεννητικότητας και ενίσχυση της οικογένειας στην Ελλάδα

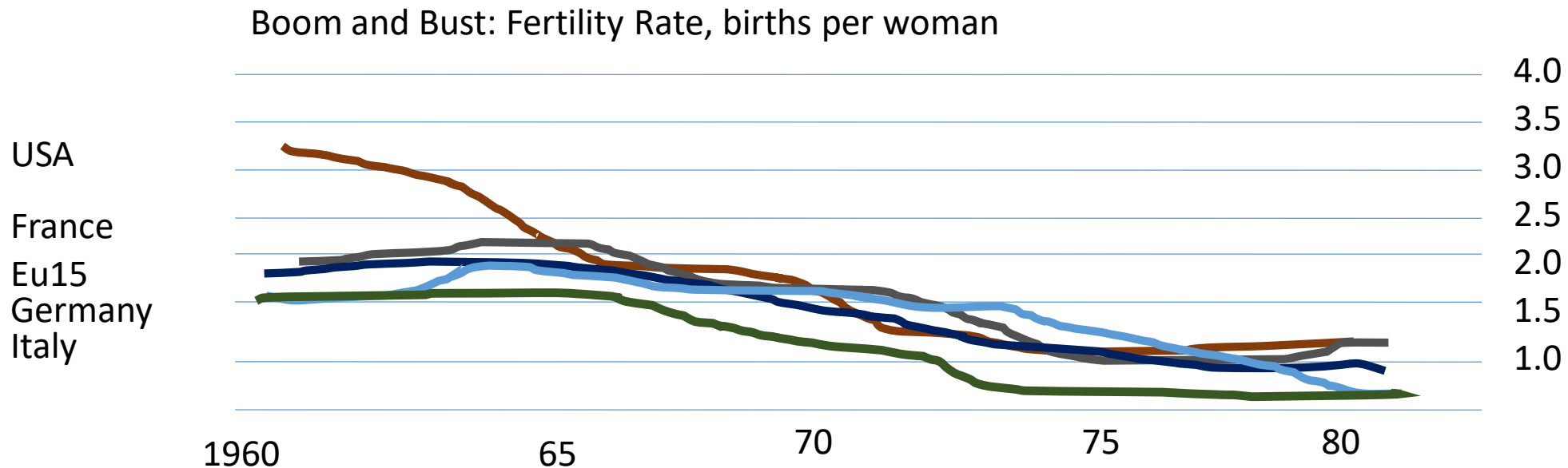
Ημερίδα για τους Ο.Τ.Α. της Αττικής – 9 Νοεμβρίου 2019

Περιεχόμενα

- ❑ Ευρωπαϊκό περιβάλλον-κοινωνικές συνθήκες.
- ❑ Ανεργία γεννητικότητα στην Ελλάδα
- ❑ Εργαλεία Οικογενειακής Πολιτικής
- ❑ Διαπιστώσεις- Καλές πρακτικές-Πολιτικές
- ❑ Τοπική Αυτοδιοίκηση- Ενδεικτικές
- ❑ Παρατηρητήριο- Οικογενειακών Πολιτικών

Ευρωπαϊκό Περιβάλλον – Ιστορική αναδρομή

- ✓ Αμέσως μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1960 εμφανίζεται στην Ευρώπη σημαντική αύξηση των ποσοστών γεννήσεων (babyboom).
- ✓ Στη συνέχεια παρατηρείται σταδιακή μετατόπιση της ηλικίας τεκνοποίησης των γυναικών
- ✓ Την περίοδο των δεκαετιών '70- '80, τα ποσοστά ολικής γεννητικότητας στις χώρες της Δυτικής και της Βόρειας Ευρώπης μειώθηκαν κάτω από το επίπεδο αντικατάστασης των γενεών (2,1 παιδιά ανά γυναίκα σε αναπαραγωγική ηλικία).

Πηγή: Eurostat, Worldbank

Ευρωπαϊκό Περιβάλλον-Περίοδος δεκαετιών '90- '00

- ✓ Συνεχίζεται η μείωση των ποσοστών γεννητικότητας, υψηλότερα ποσοστά διαζυγίων και αύξηση των μονογονεϊκών οικογενειών
- ✓ Οικογένειες δεν αποκτούν παιδιά ή έχουν μια σχετικά μικρή οικογένεια που αποτελείται από ένα ή το πολύ δύο παιδιά.

Thevenon, Neyer 2014: 1-67

Eurostat 2015: 44

Σούλης 2015: 482-490

Σημαντικά κοινωνικά χαρακτηριστικά:

- Οι γυναίκες αυξάνουν σταδιακά τη συμμετοχή τους στην κοινωνικοοικονομική ζωή.
- Πολλές γυναίκες προτιμούν την εργασία αναβάλλοντας την απόκτηση παιδιού.
- Νέα οικογενειακά πρότυπα όπου αναβάλλεται τόσο ο γάμος όσο και η ευθύνη της γονικής μέριμνας.

Αύξηση των ατόμων που ζουν μόνοι συμπεριλαμβανομένων και πολλών ηλικιωμένων.

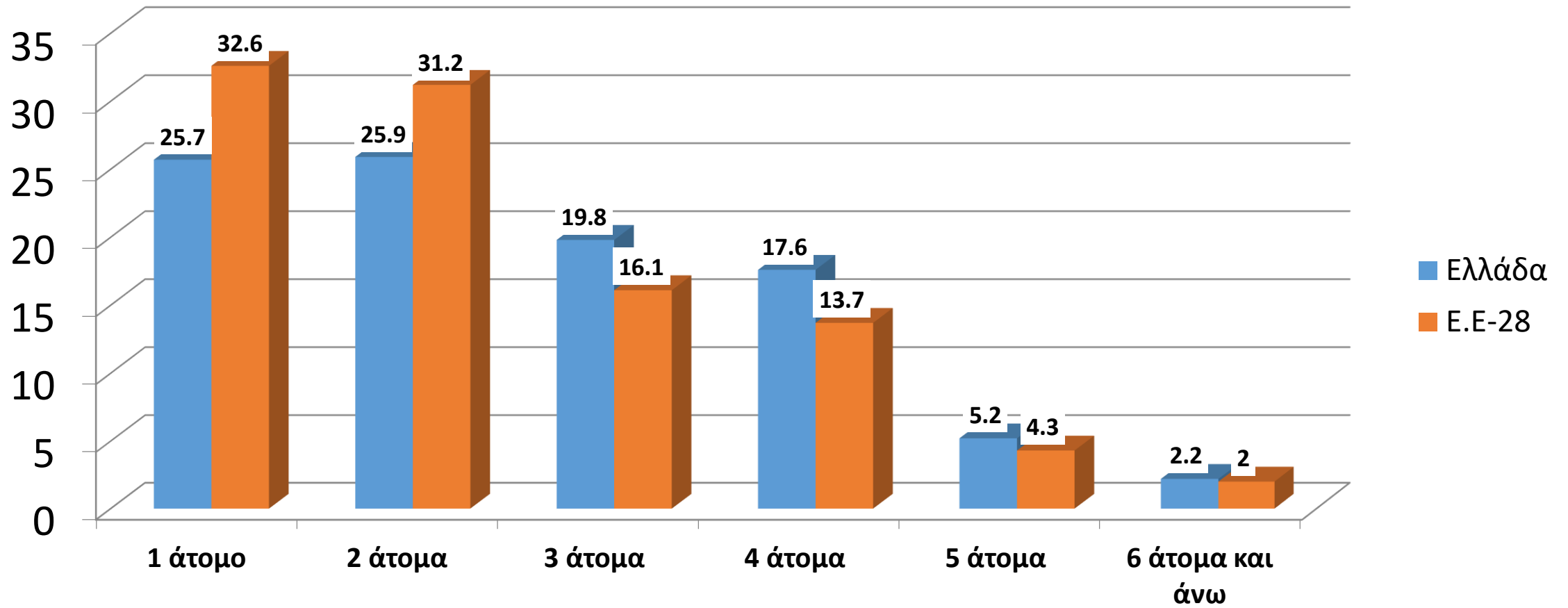
Διαμόρφωση ενός νέου Κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος

Η δημογραφική αλλαγή οδηγεί στον καθυστερημένο χρονικά οικογενειακό σχηματισμό και τα μειωμένα ποσοστά γεννητικότητας, κάτω από το επίπεδο που απαιτείται για την αποφυγή της δημογραφικής γήρανσης (παγίδα γονιμότητας), και ταυτόχρονα της κοινωνικής γήρανσης, σε συνδυασμό με το υψηλότερο προσδόκιμο ζωής.

(McLanahan 2004: 607-627)

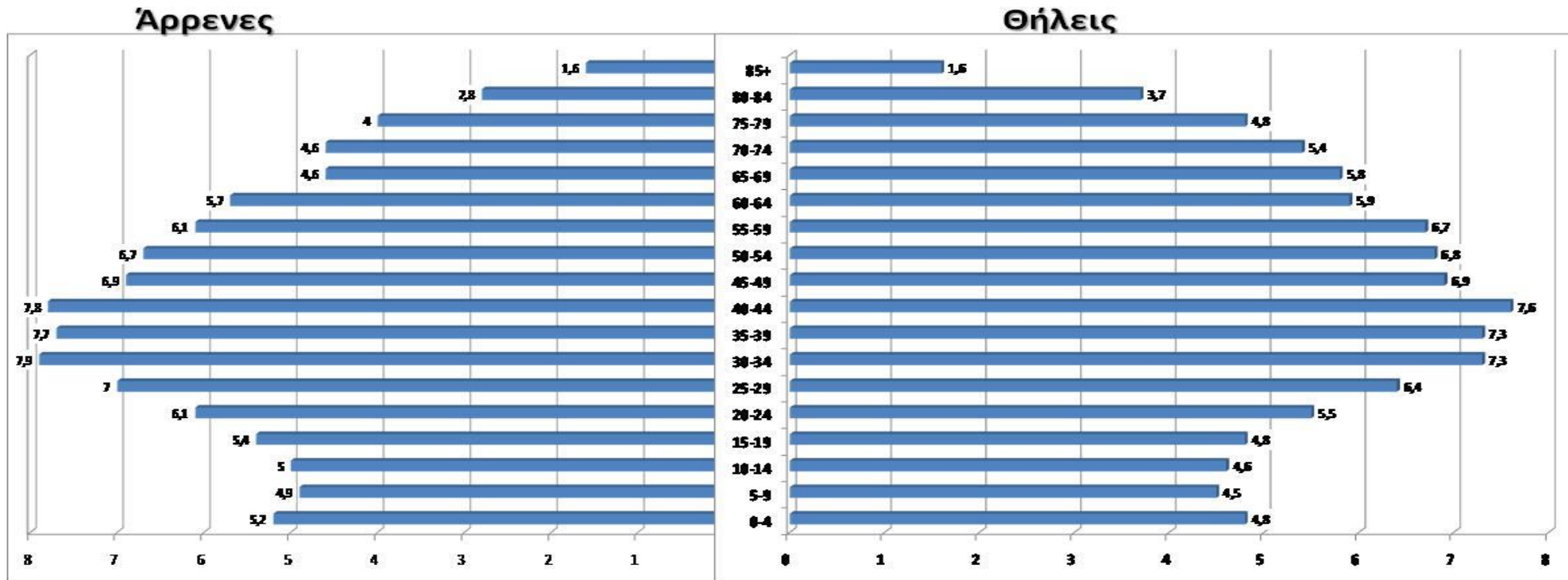
Το 2017, οι δύο πιο συνηθισμένοι τύποι νοικοκυριών στην ΕΕ-28

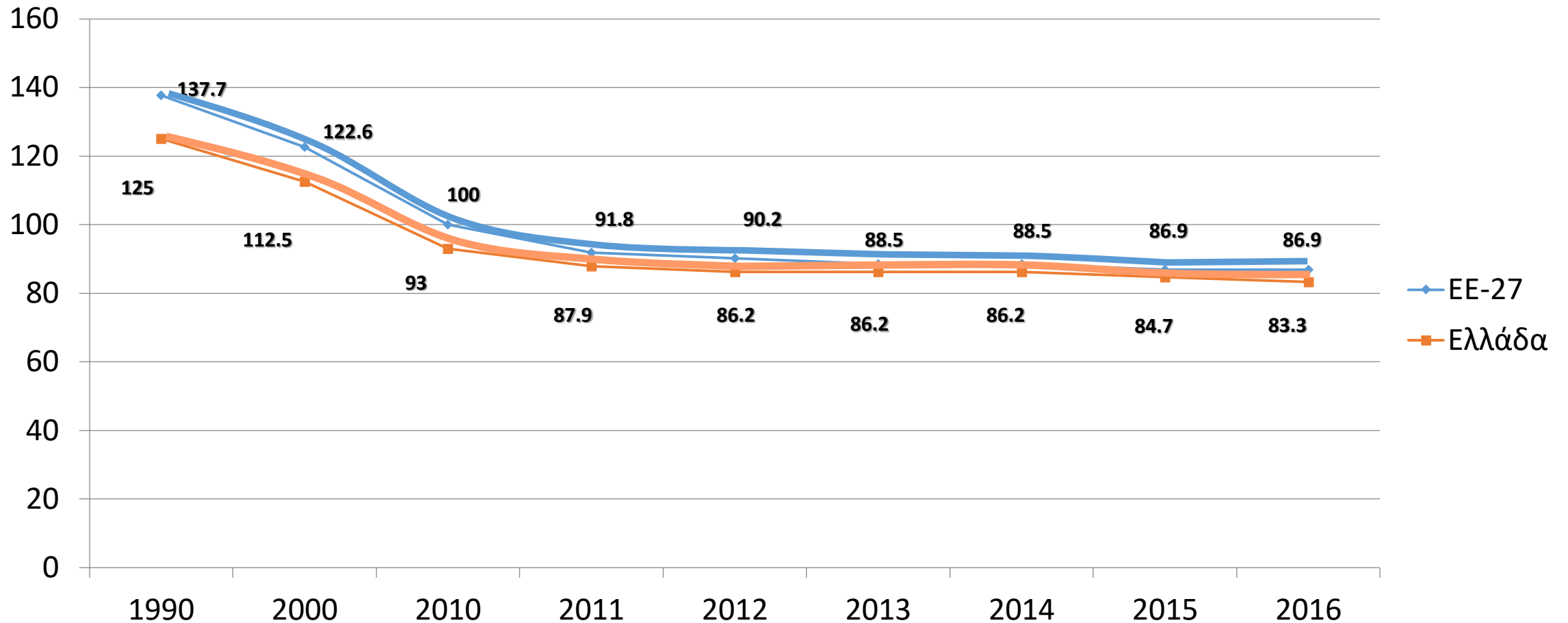
Πηγή: Distribution of households by household size - EU-SILC survey Eurostat 2019, ίδια διαμόρφωση

Προβλήματα κοινωνικής ασφάλισης

Η καθυστέρηση στην δημιουργία οικογένειας και απόκτησης παιδιών έχει με τη σειρά της αντίκτυπο στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, όπως αναδεικνύεται και μέσα από την παρακολούθηση του δείκτη αντικατάστασης και του δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων.

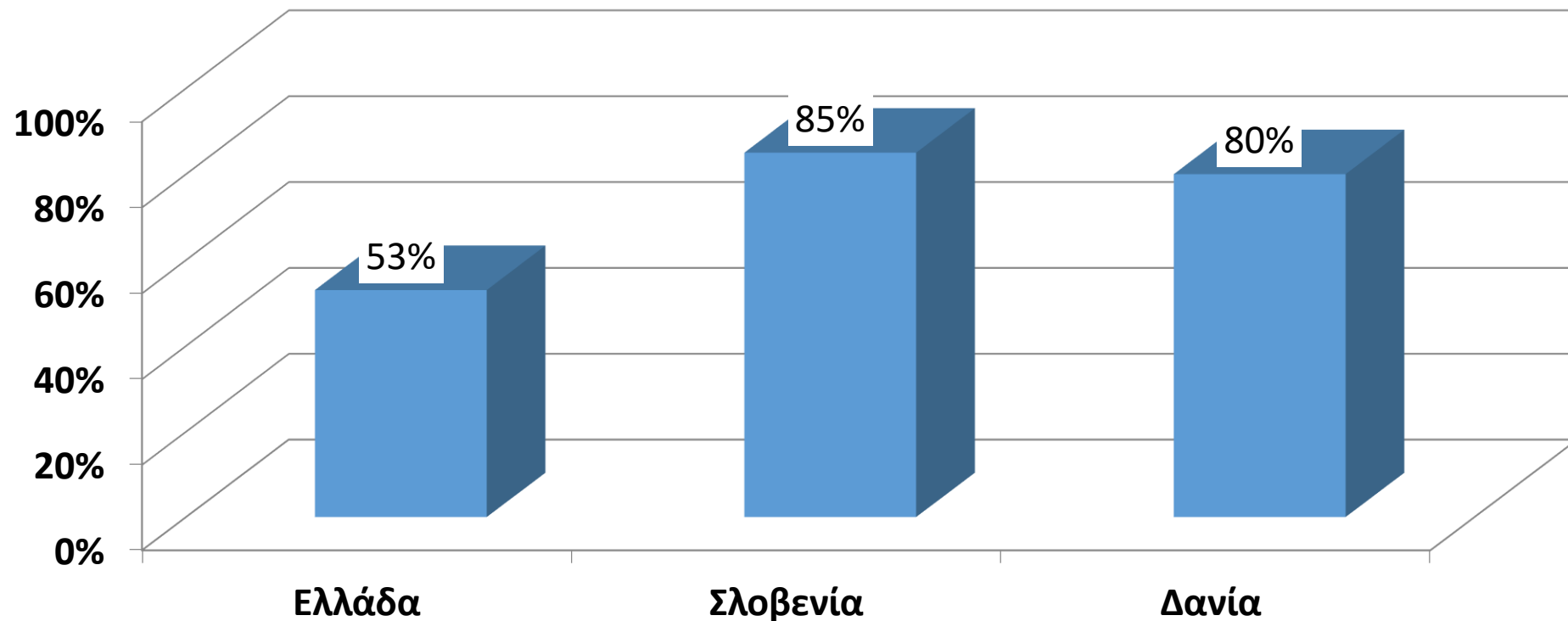

Συγκριτική Παρουσίαση της εξέλιξης του Ποσοστού (%) του Δείκτη Αντικατάστασης στην Ελλάδα και την ΕΕ-27

Η Ελλάδα της δεκαετίας του 2000

2003: απασχόληση των γυναικών με παιδιά κάτω των 12 ετών σε πληθυσμό αναφοράς 20-49 έτη

(Eurostat 2005: 45).

Η Ελλάδα της δεκαετίας του 2000

N. 3454 / 2006

- διατάξεις στήριξης της πολύτεκνης οικογένειας
- πριμοδότηση της γέννησης του 3ου παιδιού με 2.000€ εφάπαξ.

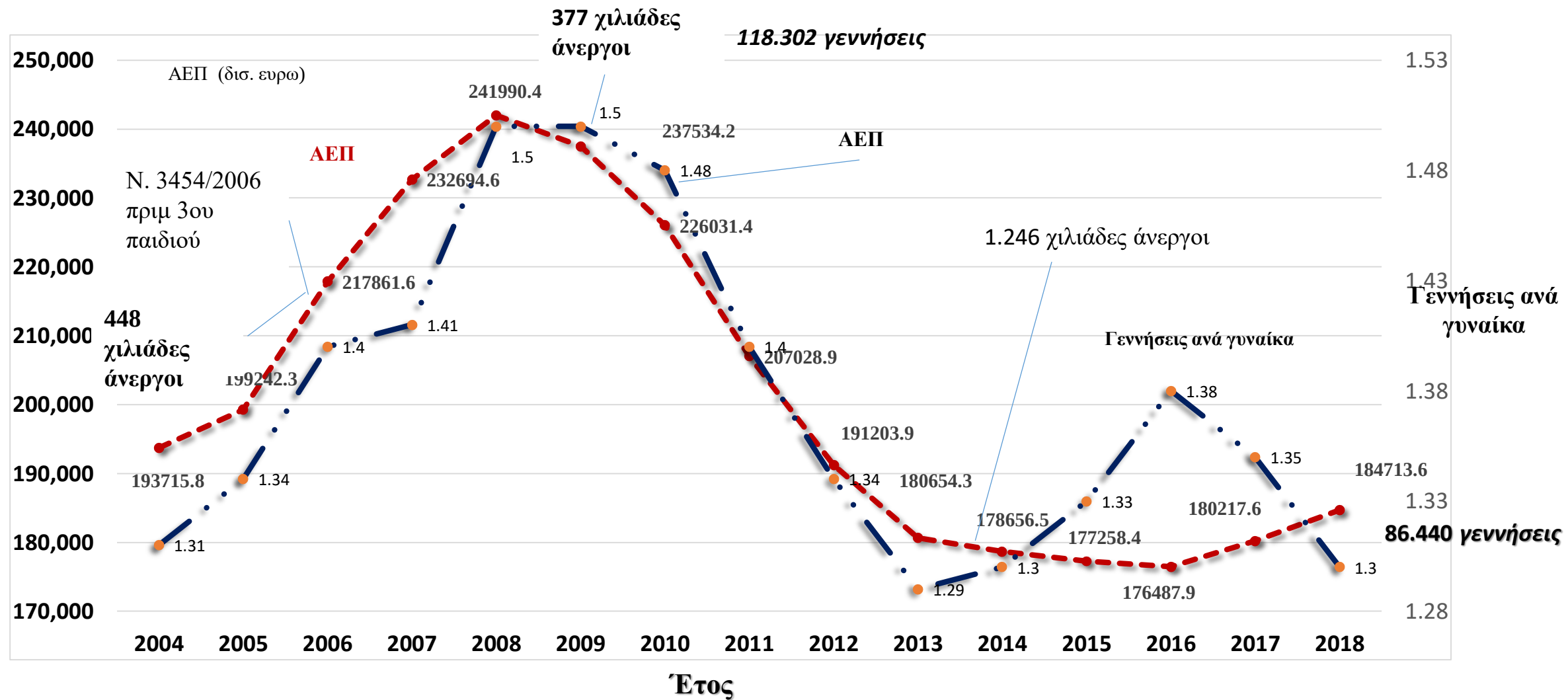
Παράλληλα: δυνατότητα άμεσης πρόσληψης πολύτεκνων καθηγητών και δασκάλων στο Δημόσιο

➔ **Αύξηση των γεννήσεων**: (κορυφώνεται το 2008) **118.302** !

> Φέτος βρίσκεται στο επίπεδο των 85.000, συμπεριλαμβανομένων αλλοδαπών

ΑΕΠ και Γεννήσεις ανά γυναίκα, και ανεργία 2004-2018

ΑΕΠ

Ενδεικτικές διαπιστώσεις στην Ελλάδα

- Συμπληρωματικό ρόλο αλλά όχι καθοριστικό ρόλο παίζουν οι επιδοματικές πολιτικές στήριξης της οικογένειας καθώς ταυτόχρονα η οικονομία της χώρας ακολουθεί ανοδική πορεία και η ανεργία μειώνεται.
- Η μείωση των γεννήσεων συγχρονίζεται με τον δείκτη ανεργίας.
- Έχει σταματήσει περίπου το 2009 η διαδικασία αναπλήρωσης.
- Ο δείκτης γονιμότητας είναι στα όρια του 1,3 γεννήσεις ανά γυναίκα, σημαίνοντας μια στασιμότητα που ορίζεται ως «παγίδα της χαμηλής γονιμότητας».

Ευημερία των οικογενειών

- ✓ Ευθύνη του Κοινωνική Κράτους η προάσπιση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων
- ✓ Αποτελεί τη βασική ιδέα στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και φαντάζει ως αντίβαρο στη γήρανση του πληθυσμού της.
- ✓ Παράλληλα διαπιστώνεται σε χώρες της Βόρειας Ευρώπης στοχευμένες δράσεις μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αύξησε τη γεννητικότητα

(Kangas, Rostgaard 2007: 240-256).

Υιοθέτηση φιλικών προς την οικογένεια πολιτικών (family – friendly policies).

- ✓ Εκχώρηση αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση για την ανάπτυξη, οικονομικά προσιτών και ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας για τα παιδιά.
- ✓ Υποστήριξη των γονέων σε ότι αφορά την εργασία τους σε σχέση με την ανατροφή τέκνου
- ✓ Προώθηση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας και μέτρων επανένταξης ύστερα από την απόκτηση τέκνου/ τέκνων, διευκόλυνση της επιστροφής των γυναικών και των ανδρών στην εργασία.
- ✓ Συνεργασία κοινωνικών εταίρων και άτυπων δικτύων.
- ✓ Εξατομικευμένες υπηρεσίες παιδικής μέριμνας

Η σύγχρονη οικογενειακή πολιτική

- ✓ Αφορά στη δημιουργία προϋποθέσεων θετικής γονικής μέριμνας
- ✓ Έχει ως προϋπόθεση το συνδυασμό της οικογένειας και της εργασίας
- ✓ Δίνει έμφαση στο συνδυασμό επιδοματικών και ενεργών οικογενειακών πολιτικών
- ✓ Προωθεί τη ευημερία των παιδιών
- ✓ Υποστηρίζει και ενθαρρύνει ανθρώπους που έχουν την επιθυμία να αποκτήσουν παιδιά.

Τέσσερις άξονες Οικογενειακής πολιτικής

- α) Κοινωνική και οικονομική προστασία των οικογενειών (ειδικά των μεγάλων και μονογονεϊκών οικογενειών),
- β) Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής,
- γ) Υποστήριξη της μητρότητας και θετικό περιβάλλον για την οικογενειακή ζωή,
- δ) Θετικά πρότυπα γονικής μέριμνας.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση

Βασικός παράγοντας στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και στην υλοποίηση προγραμμάτων οικογενειακής πολιτικής:

- ✓ Αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, και συμμετοχή των πολιτών
- ✓ Μικρότερη γραφειοκρατία
- ✓ Αντιμετώπιση των αναγκών και προτεραιοτήτων σε τοπικό επίπεδο
- ✓ Παροχή υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις τοπικές ανάγκες

Ενδεικτικές δράσεις

- ✓ Στήριξη της μητρότητας σε προγράμματα αγωγής υγείας, τόσο εγκύων γυναικών όσο και των πατέρων
- ✓ Έμφαση στην ανατροφή του παιδιού
- ✓ Υποστήριξη στην εκπαίδευση-συνεχή ολοκλήρωση των μελών της κοινότητας
- ✓ Υποστήριξη στη στέγαση-κοινωνική κατοικία
- ✓ Αύξηση υποστήριξη δράσεων σε ευκαιρίες απασχόλησης (μικρομεσαία και κοινωνική επιχειρηματικότητα) αξιοποίηση όλων των πόρων της Τοπικής κοινωνίας σε ενιαίο επιχειρησιακό σχέδιο
- ✓ Οριζόντια διασύνδεση με υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδα Υγείας και Κοινωνικής φροντίδας

Παρατηρητήριο Οικογενειακών πολιτικών:

- **Στόχος:** Ευέλικτος τρόπος προσδιορισμού αναγκών της Τοπικής Κοινωνίας
- **Μελέτες και Έρευνες για θέματα οικογενειακής πολιτικής σε Τοπικό επίπεδο:**
 - α) Στατιστική Τεκμηρίωση με μια σειρά δεικτών: γεννητικότητα, ομάδες πληθυσμού, κόστος ανατροφής παιδιών κόστος αποτέλεσμα μέτρων που υποστηρίζουν την οικογένεια
 - β) Καλύτερη κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων των αναγκών του τοπικού πληθυσμού.
- **Παρακολούθηση και αξιολόγηση πολιτικών για την οικογένεια σε τοπικό επίπεδο:**
 - α) Σύνδεση και κωδικοποίηση πολιτικών και παρεμβάσεων
 - β) Ενοποίηση (pooling) της στοχοθεσίας για την υποστήριξη της οικογένειας.
 - γ) Προτάσεις για διορθωτικές ενέργειες.
- **Συνεργασία με Επιστημονικούς φορείς** για την υποστήριξη στο σχεδιασμό και δημιουργία ευέλικτων βιώσιμων- αποδοτικών πολιτικών .